

Posteritatea
răscoalei condusă
de Horia, Cloșca
și Crișan. De la
centenarul
răscoalei la
Mișcarea
memorandistă
(1884– 1894)

2) Ce este în posibilă Măseleii Transilvaniei
de la Cluj, după cele documente ce se vor afla
în colecțiile de manuscrise ale lui. Alte surse, în
mănușă, George Dăbâlcă, George Dăbâlcă, George Dăbâlcă
și Văchij.

3) A creata colectiunea de documente cu privire
la evenimentele intamplate in Transilvania la a. 1784 ce
se afla in biblioteca comitatului Teleky-Lak. Ujvidhely;

4) O cerceta manuscrisile postului mitropolitului
Alexandru S. Poulatu si ori ce alte documente ce s-ar
afla in colectiunile din Blasin;

5) A cerceta sumari colectiunile private, care se
afla intr-unite in biblioteca Bruckenthal la Sibiu.

[illegible]

7) Pe lângă arhivările speciale ce vîd: faze aceluşi documentelor necesari completării acestor op. Societatea Academică ardeptă de la L^{da} ca să culegă ori ce alte documente cu interes pentru istoria Romanilor în genere, ce vîd: gîsi prin diferitele colecţiuni suferă explorării D^o.

3) Toate expulzile ce sînt scoase după aceste documente, cu scrupuloasă exactitate recerute în arhivele noastre, sînt, bine sau, după terminarea misiunii: ce sînt și încre-
dintate, sînt depunute în Cancelaria Societății. Acestea
înțelegem că sînt raportate detaliat asupra rezultatelor
misiunii. Dr.

Îmi fac o datorie a adăuga că voi înțeleg
mijlocul de care pot dispune și pe a face se și se
sistemă lucrarea în localitățile ce vor fi vizitate
de câte ori voi, socotit, necesar și pe a interveni
direct la Societatea Academică într-o crasă.

Arch. Hist. Geographie

III act 3

Domme

În urma cererii ce am adresat la 1 August anului
curent Societății Academice Române, pentru ca deose-
se ne înlesniască, după posibilitate cercetări, tipărire și
2° manuscrisul despre Istoria revoluțiunii lui Horea și
apoi încă și explorarea depozitelor de documente Isto-
rice din Transilvania și Ungaria, Societatea, înfăptu-
ind din 1 Septembrie a luat în deosebită pe care me-
grabăm a vi le comunica.

Preluând ca pentru completarea opusului 18° ca și di mare utilitate ca să facă noi cercetări prin arhivele și bibliotecile sus menționate, așa ce s'a pomenit tot un dosar se prezentat. Poate că, în aceeași ci din anul următor, opusul 18°, amendat, îndeplinit în unele surse și procurat în altele, astfel ca să integreze economie și să adevărat după un sistem istoric și literar mai puțin vag, mai puțin deșeu și mai puțin fasciculat, făcându, deci, tot necesar, Deputația Academică a încredințat în îndrăgita cu un sumă de 1000 lei dintr-o parte și 1000, pentru a Delegațiunea se o încredințeze 18°, ca înstructiv și pe călă și fiți mai puțin, asupra misiunii în care doris a se încredința.

Dușă, mîșșă, ale R.^{do} ecateri, expuse în epistolă de la 29 Septembrie, ve invita, R.^{do} vif a cerceta biblioteca-muzeului național din Pesta, în care s-aflată două colecții bune de documente inedite cu privire la epoca noastră (1788-18).

Ion
Ghica,
președintele
ele
Societății
i
Academice
către
Nicolae
Densușian
u

capitanul revoluției naționale din 1848.

În mișcarea națională din 1848
românii de peste
Carpazi s'au arătat
Liberarea lor
din sclavie se-
cundă a altor țări
și reînfrântarea
demonstrărilor
sclavilor români pe-
te Transilvania

această miș-
cabilă mișcare
formă o epocă
nouă de reînno-
ire și de progres

Și cum, prin ur-
mărirea a popo-
rului român
de a revizui
ca individul

Și ca poporul român
s'ar putea și
activități de mai
multe secole
de a distruge
elementul
român de
peste Carpați

În tot cursul
acestei mișcări
și se făcuse
mai

marinarea ca-
pitănelui Ro-
să din 1848
cu stea în di-
reptarea ope-
rațiunilor de
reșchă, în lăp-
te mari pe
terenul cu ar-
mate înarmate,
ci în intăle-
nirea și în
pauză în
mișcare a
maximului popo-
rului pentru
apărarea ei.

- Nicolae Densușianu, Istoria militară a poporului român începând din cele mai vechi timpuri până în sec. al XVIII-lea

390 4.
S. Petersburg 29 Novem. 1884.
388

ACADEMIE
MSSC
ROMANA

Stimate domnule!

Ca român și profesor de limbă și literatură română la universitate de aici, sunt dator să mă interesez de tot, ce este lumina din limbă, literatură și istoria Românilor și mai cu desăvârșire în limbă română. Opera D. Voște despre Horia și Cloșca, necesară fiecărui, care se simte că e român, a atras toată atenția mea asupra sa, încă de când o luasem, dar fiind că până acum nu mi-am putut procura, nesciind prețul, îndreptându-mă adresa către D. Voște cu rugămintă să-mi comunice, cât va costa și cheltuielile poștale pentru Prusia, că aș fi în stare să plătesc la timp și după primirea lui să-mi trimite, însoțită de contencență revoluționară, după

adresa următoare: la S. Petersburg. Profesor
seur à l'université de S. Peterb.
Polychronius Syrenu

Cerându-se scusa pentru supărarea, ce voiam să fac, ca să-ți aveai buna voință, îți dau aceste informații cerute.

Primiți, stimabile domnule, căpitan
Știneam că mai adevărată considerați
fui de la stimatele D. Voște, că
ce vei mai devota
P. Syrenu

56

ACADEMIE
MSSC
ROMANA

Omule bătrîn,

Bucuri 3 sunt mai multe:

1°. Zorze-ți tipografii. La 15 hăstie
se deschide revistă generală, în 1000
nuar vine de bine ca până la 10 ualea
luni să așeze din 100 exemplare. =

2°. Am luat-adică trinet să cântecul
Carol Goll un explor din Horia din Horia
în 1846, că să-l trinet în stăruință
poșta poșta națională. Dacă nu vei apăsă grație
vini puțin! !!!

3°. Dar Schwickel un român? (închide
închide. Zlg. are înțeles tunc)? Nu trebuie
să rămân neștiut, căi este poșta din
1810 noia campanie împotriva în viața națională.
Dea Dumnezeu cel gros la căldură și multă la vînt.
nehe, și să-mi-l scriească săi dea
rămpe prin cămărași. Prețurile cât poți
mai ieftin în ~~un~~ răspuns din tot partea Alfy.
Zlg. - Te rog în tot. Mai și scrie. - Este
noier - cât și poșta mai sînt să-mi
văzușul se află în Alfy de tot
în tot 1884

Scrisori către Nicolae Densușianu. Solicitări pentru lucrarea,
Revoluțiunea lui Horea în Transilvania și Ungaria, 1884.

248.
Deva 26. Iunie 1887.

Scumpre Amice!

Intm atata am fostu de ocu-
patu de unu timpu, in-
catu mi-a fostu imposibilu
a - responde la pretiuita
ta epistola de datulu
27. Maiu. - Apoi pretiulu
exemplareloru remase,
inca aliã acumã l'am
capetatu, - cãci precum
scii, pe la noi cam asie
merge. -
Agora de cele 15 exempla-
re ce mi-ai trimisu

In septemariã venitoria
inse credu cã va reveni
la tomna ge aici va fi
multa lume, cu ocatinnea
manevrelor. -

Celelalte pecasuri mai esen-
tiale a le noastre de ge aici le
cunosci din diu aristica. -
Dumea ge la noi a tabãritu
forte. Omenei nostri s'au o-
bositu peste masura de atãtu
luptu si asiã abio abio mai
resuflamu, - dar' adãta
cu capulu au ne damu.
Te imbrãtiãsiã in iudeiã si
doreau, ca in curundu se ne
vedem. Atã ten sinceru
amiciu

• Francisc Hossu-
Longin către Nicolae
Densușianu, Deva 26
iunie 1887

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VII.

Nr. 58.

— Sibiiu, Sambata 2/21 Augustu. —

Hora, Closca si Crisiann.

(A se vedé Nr. 57).

Diariile din Clusiu au impertinentia că se număscă pe Hora, Closca si Crisiann, cari se dicu a fi fostu capi ai revoluțiunei transilvane din 1784, de hoti, talchari, banditi, tetiunari, cari au meritatu rōt'a si tiép'a. Acēsta este o calumnia infama, că si nenumerate altele. Din multimea acteloru oficiali si de statu, incepundu dela decretule si hātetele de mână a le imperatului Josifu II, dela rapōrtele gubernatorului Samuilo Brukenenthal, ale comandantului generalu br. Franciscu de Preiss (1771—1785) din Sibiiu, a le commissariului imperatescu comite Jankovich inaintate la imperatulu; dela correspondenti'a gubernului tieriei cu generalii, până la rapōrtele si informatiunile prefectiloru de comitate si la ale celoru mai misereabili subprefecti (szolgabiro) nici-unulu nu, arata cu nici-unu cuventu, că acei trei romani nefericiti au fi fostu captivati si pedesiti cu mōrte, pentru vreo crima comuna, că furtu, omoru, tetiunaria sau altele că acestea, ci sunt considerati si tractati in tōte acelea acte publice si in totu processulu loru capitalu numai că conducatori si capi ai unei revoluțiuni politice si sociale pornite de către o partida politica in contra altei partide politice. Apoi sciutu si vedutu este in tōta istoria omēnimei si adevēritu partidelor politice si sociali, că si ai sectelor religioase potu se fia, au si fostu fōrte multi din treusii omēni de caracteru privatu mai pe susu de ori-ce imputare, de nobilitate si moralitate dēma de totu respectulu, si totusi se cada victime opini-unei loru, se fia arsi pe rugu, torturati, sfarmati in rōta, trasi in tiép'a, spendiurati, inpuscati, in-veninati. Joannu Huss si Jeronimu dela Prag'a; Nicola Rienzi si calngarulu Savonarola din Itali'a, Socinu in Elveti'a si nenumēratii alții, Hora, Closca si Crisiannu au fostu capi ai unei partide democratie, care a luptatu asupra partidei aristocratice din Transilvani'a, cu care nu mai fusese in stare nici chiaru imperatulu că se mai scōtia ceva la

cale. Poporulu secuiescu din Transilvani'a s'au revoltatu până la macelulu dela Mădēfalva din dīlele Mariei Teresiei in trei sute de ani celu puțin de diece-ori asupra tiraniei aristocratice, magiari că si ei, si totu de atâtea ori fiindu invinsu, capii revoluțiuniloru secuiesci au ajunsu regulatu in furci si in tiép'a, sau că au fostu taiati in bucati, ēra la cealalta multime li s'au taiatu nasurile si urechile. Acei secu, sange magiaru multa mai curatu decâtu alu aristocratiei, s'au vedutu siliti a chiama in ajutoriu contra aristocratiei pe Michain vitezulu si pe successorulu acestuia. Fostau din acea causa toti acei comandanti ai secuiloru hoti si talchari?

Hora, Closca si Crisiann au facutu aceea ce facusera secuii de atâtea-ori inainte de ei; au facutu usu de dreptulu datu loru dela Ddieu, nu dela omēni, de a se apara in contra selbaticej tiranii si in contra adevēritorulu banditi carii devastau pe atunci comitatele Zarandului, Hunedōrei, Albej, Turdej, Clusiuului, se mai incercau se rapēsca inca si cele din urma resturi ale libertatiloru de care se bucurase poporatiunea muntiloru apuseni atâtea sute de ani. Dara in revolutiuni ajunse până la violentia se intempla si omoruri, focuri, devastari? Asia este, nici-o revolutiune nu se face cu manusi de matase, nici cu complimente din dantiulu francesu quadrilu, nici din celu romanescu Roman'a. Si in revolutiunea lui Kossuth s'a versatu numai apa si vinu? Nu cumva cei 13 generali magiari au fostu ei spendiurati si inpuscati că hoti si talchari? ēra capulu loru Ludv. Kossuth cine va cutedia se'lu numēsca furu si hotiu?

Propri'a revolutiune Horaiana nu s'a inceputu in Novembre, precum se dice de comunu, ci ea s'a inceputu inca din Iuliu 1784, mai āntaiu fara sange, că-ci nu e conditiune absoluta, că in revolutiuni politice si sociali se curga indata si sange. Numai candu cerbici'a si aroganti'a tiraniloru nu mai cunoscū nici-o mesura, incepū se curga si sange.

Ocasini de a se pune poporulu in miscarea preparata cu sut'a de ani, s'au datu dintru odata trei: 1. Nesuferirea migratiunei libere a iobagiloru

din partea aristocratiei, celu puținu asia ēra ea in Ungari'a; 2. planulu curtiei de a mai infliinta inca doue regi granitiarie de romani, pe langa romanesce organiste mai de inainte, ceea romanii, ēra aristocratia se opunea din 3. rapacitatea talharēsca a functionariloru din muntii apuseni.

Au esutu până acum atâtea doca lumina, in cătu celu puținu causele revol potu constata si limpedi pe deplina. aci se pōte scrie cu critica obiectiei revolutiunei romanesce din 1784. Du acea revolutiune e pusa din nou la ordi asia cum o pune press'a magiara, d'atorinti'a nōstra este a invita pe publicisti că se nu vorbēsca in ventu si nici in se respecte actele publice din archive fabulele fantastice si minciunile prof tendentie hostili. Din acelea acte voru si noi: a) că asupra numitiloru capi ai r nu se pōte proba nici-o crima comuna, pe care se o fia comis ei in persona aceea se fia meritatu mōrte, ci numai provocati si impinsi inainte de către popo la desperatiune s'au pus in fruntea lu conduca, bine reu cum au sciutu, după incuragiat si de airea; prin urmare c au cadiutu, acea cadere a loru a fostu pe tatea si drepturile nu numai ale poporului ci totuodata pentru ale poporului ma asia iobagitu in maioritata sa, că si maioritata loru; prin urmare, c) că u loru trei omēni a fostu mōrte de a martiri, victime ale interesselor d Asia iau consideratu romanii contimpura asia'i considera până in dio'a de asta cari au invetiati a'i cunōsce, nu atāt publice, cătu mai virtosu din martirisir loru si mosiloru, diutē cari multi cum Hora, Closca, Crisiannu si pe alti soci persōna, ēra unii au participatu in m la acelea evenimente, precum au fos Stefanu Costa fostu secretariu si apo

Ort-se inserat

se plătește pe scris ad
ilore momentu garanci
publicare valo 7 ar., la
a treia valo 5 ar. v. a
scara 20 ar. de timbru
rula publicat.

Prezentatările se
in modulu celu mai
asemănătoare pōte
dramatice a dreptulu
tamen Discutiil

„Observatoriulu“ in

P. T. Domnule!

Atacul in contra existenței noastre naționale nice odată nu a ajuns la acel grad de vehementă ca în zilele noastre. Slăbirea și chiar exterminarea elementului român din Austro-Ungaria e maxima profesată pe față a timpului. Auctorități și jurisdicțiuni publice, societăți formate anume spre acest scop și singuratici lucră deopotrivă pe toate căile și cu toate mijloacele spre desnaționalizarea noastră.

Constatând noi și de și acest nefericit curent al timpului, nu mai este iertat să rămânem nepăsători de soarta noastră. Nici credința în geniul apăsător al națiunii, nici speranța în umanismul ecului, nu ne vor pute salva de pericol, dacă noi în futulul indiferentism, ce ne-a copleșit de două decenii încoace, vom lăsa curs liber fanatismului de eutropire cum s'a pornit acela în toate unghiurile patriei noastre.

Să fim; ori să nu fim? Aceasta e întrebarea, ce ni-o pune timpul de astăzi; și dacă răspunsul nostru este: **să fim**, atunci trebuie să ne deșteptăm din amorteala indiferentismului, să ne reculegem puterile și să le întrunim spre a pute reziste valurilor amenințătoare.

Lupta izolată a singuraticilor nu poate avea rezultat față cu concentratele puteri contrare. Numai uniți cu toții întrun cuget și întră simțire vor pute valora modestele noastre puteri. Dacă contrarii existenței noastre se întrunesc spre a ne lipsi de cel mai scump tezaur, ce îl avem, **de limba, tradițiunile și obiceiurile strămoșesci**: noi trebuie să ne întrunim spre apărarea și susținerea acestora. Dacă ei își dau toată posibila silință de a ne împedeca în descoltarea noastră culturală-națională: noi trebuie să ne concentrăm în direcțiunea aceasta toate puterile, ca să putem devinge pedecile, ce ni se pun.

Aceste sânt motivele, ce ne-au înduplecat a înființa societatea „Opinca română“, și aceste sânt scopurile, ce ea le urmărește. **Voiu să fim! Și voiu să fim Români** în patria noastră, acdeci munți, văi și câmpii s'au adaptat de 17 secolu cu sângele moșilor și al strămoșilor nostri!

Dar voiu să arătăm lumii totodată, că elementul român e demn ca să trăiască, că înclinarea și iubirea lui către cultură și civilizațiune e atât de adevărată și puternică, încât nu se poate împedeca în descoltarea sa naturală.

Voiu noi astfel trebuie să îngrijim mai nainte și mai pre sus de toate de blpinu din care am odrăslit, de bratul nostru popor. Lăsat acesta în întunerecul nesciinței, ca rămâne în veci victimă vicleniilor și sclav al sărăciei materiale. Lui trebuie să-i dăm lumină și prin lumină putere de viață.

Spre indignarea acestei direcțiuni principale a activității sale, și-a ales societatea numele ce îl poartă. Opinca, adusă în munții Daciei de coloniile dicului Traian, s'a susținut aici până în ziua de astăzi. Fie-ne ea simbolul perseceranței în morarurile și cărtușile strabunilor nostri, cari sciū și se suferă și se lucreze!

Sperând că în cele espuse aici vom întâlni convingerile P. T. Domnulei-tale, ne permitem a Te pofti să binevoesci a participa la lucrarea noastră pacnică, ce voiu a-o scōrși în binepriceputul interes al scumpei noastre patrii. Spre scopul acestu ne lădm voiē a aclude aici o blanchetă pentru declarațiunea de intrare în societate, cu rugarea ca aderând Domniata și eventual alți frați ai nostri din acel ținut, să ai bunăteata a-o remite aceea la adresa unia din subscriși.

Sibiiu, 29 Iuniu 1884.

Pentru comisiunea ad hoc:

Anania Trombiș m. p.

G. Basilu m. p.

CENTENARUL

REVOLUȚIUNEI ROMÂNE

DE LA

1784

(HORIA, CLOȘCA, CRIȘAN)

Dragă frate de departe,
Trămite-mi e 'ta' de carte,
Fie scria că de răo,
Numai a'o pot citi eo!

Cădată puzur su 'ta' Buzud
(Transilvania)
Gheorghe I. C. Drăgescu

BUCURESCI

PL. TIPOGRAFIA MODERNĂ, GREGORIE LUIS, STRADA ACADEMIEI 24
1884

MARȘUL LUI HORIA

Horia striga pe Romani
Ungurii fug ca pazaui,
Mai feciori, veniți cu mine,
Să v'nevă a bato bine.

Horia chiamă pe popor,
Ungurii de frică mor,
Frați, veniți la munți cu mine
Să v'arăt a trago bine.

Horia strigă *reșbanare!*
Iar Maghiarii cor iertaro.
Mai feciori, veniți cu mine,
Să dăm cul ce se cuvine.

Horia luptă românește,
Nobilimea s'amiliesce,
Mai feciori ș. c. l.

Horia luptă la hotară,
Fug tiranii teji din țară.

Libertate Horia cere,
Ungurimea fuga, pero.

Horia strigă: „*tept ajară,*
Ungure, din a mea țară!”

Unde Horia se arată,
Tiranii s'puibetată.

Unde Horia se ivesece,
Libertatea înflorece.

Munții suuă și resună,
România se adună.

Și străbuna vitejiă
Strălucită ați re'nvii.

Mergi Române, și te bate,
Pentru drept și libertate!

Ungurilor, mergi, do spune,
Că pe vâile străbune,

În Ardealul roditor,
Șagur tu ești Domnitor,
Mai feciori ș. c. l.

Dr I. C. Drăgescu

Constanța, septembrie 1884

CUM STĂM....

Scrierile din acest Album nu sunt egite nici din penele învețaților, nici din penele prinților literaturii române. Afară de vre-o două sau trei onorabile excepțiuni, n'au răspuns la apelul nostru de cât tinerețea, tinerețea cea necunoscută și cea noluștrită, tinerețea condusă de către un ideal măreț: ajutorarea celor căzuți sub robie, ajutorarea Romanilor subjugăți streinătăței.

Dacă ne veți întreba pentru ce n'au contribuit cu scrierile lor și cei mai mari ai nației noastre, nestimați și prea învețați. Academicianți, străluciți și mult dibaci politicieni, vestiți și talentați noștri literați, drept orice răspuns ruga-vă-vom a vă aminti că nu s'a făgăduit colaboratorilor la Albumul lui Horia, nici un fel de câștig, nici protecția pulpană a vre-unui ministru, nici o decorație națională sau streină, nici un portofoliu și nici un mandat în corpurile legiuitoare.

Să nu ne întrebe nimenea dar, reșbind acest Album: unde sunt Alexandri, Maiorescu, Hașdeu, Cogălniceanu, Ionescu, etc., etc., ardeleni Maniu, Laurian ect. ect. nu, căci toți aceștia au de îndeplinit fapte cu mult mai însemnate pentru mărirea, strălucirea și fericirea neamului românesc.

Unuia, buni-oară, îi este rezervată cinstea de a zgria pereții palatelor Domnilor și Imperaților cu dedicațiuni neperitoare, altuia îi incumbă sarcina de a ilustra istoria contemporană a României cu exemple de statornicie în credințele politice, un al treilea se ocupă cu explicarea teoriei evoluțiunii la vertebrate, și ast-fel, cu toți ocupați cum sunt, n'au putut răspunde la apelul nostru.

Mulțumind dar de buna lor voință, celor ce au contribuit la facerea acestui Album, ne credem datori a coasta încă o dată, că la vremurile lui grele poporul roman n'a avut mai devotați și mai sinceri apărători de cât pe fi și ei cei mai necunoscuți, cei mai săraci și cei cari n'au cerut vre-o dată răsplătă pentru jertfele lor.

C. C. Barabășu

CANTECE

I

REX DACIAE

Eia Horea, mîi Român,
S'a sculat din cel mormînt
și p'al Daciei pămînt
A dat spaimă prin Căpîlni
Vivat, vivat, Daciae rex!
Pereat, pereat, Scythiae faex!

Sculați frați, sculați Români,
De prin câmpuri, de prin văi,
Să scăpăm țera de rei
și de negrele jivini.
Vivat, vivat, Daciae rex!
Pereat, pereat, Scythiae faex!

Eia focul s'a aprins
și cea ură de jăgăni,
și la junc și la bîrîni
Dulce sufletul s'acins
Vivat, vivat, Daciae rex!
Pereat, pereat, Scythiae faex!

Sculați, să ne rîcorim
Focul vechiu de sute d'ani,
și la căni și la croceni
Îe dușmani să'i împărțim.
Vivat, vivat, Daciae rex!
Pereat, pereat, Scythiae faex!

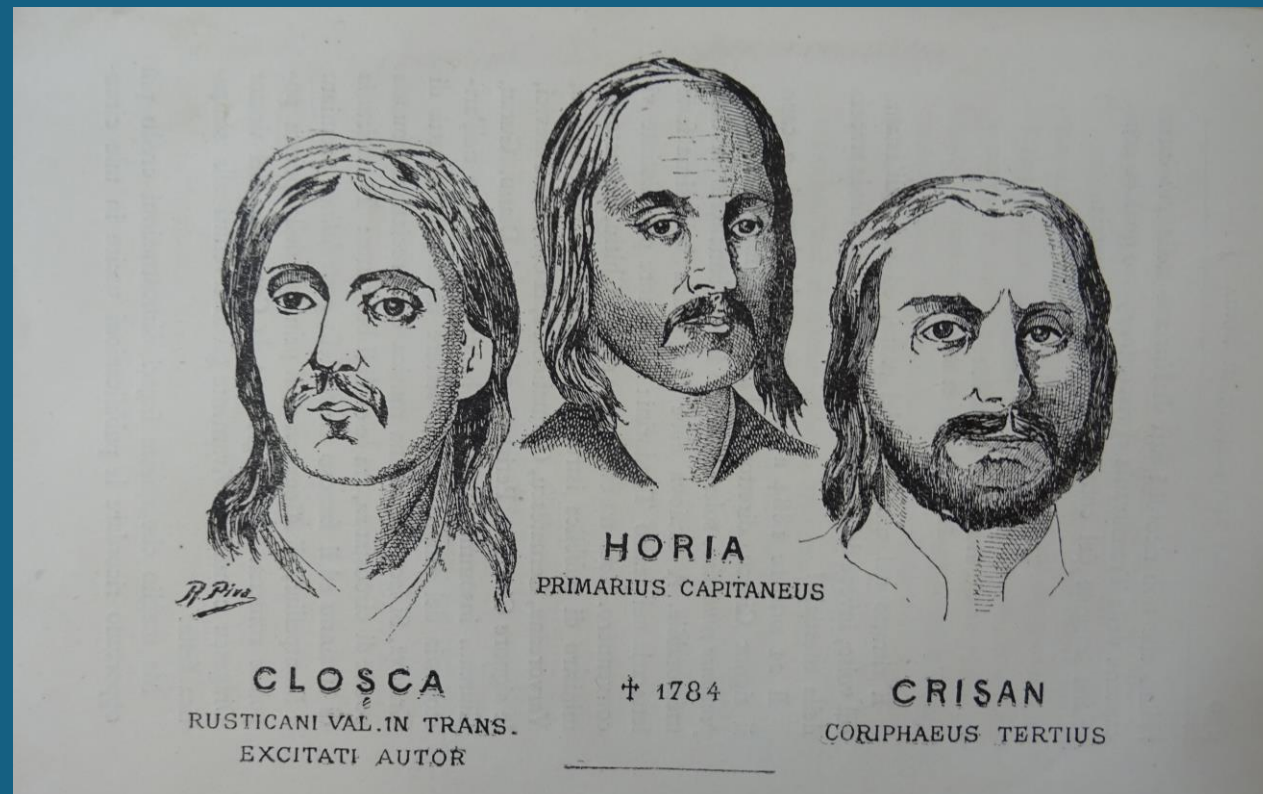
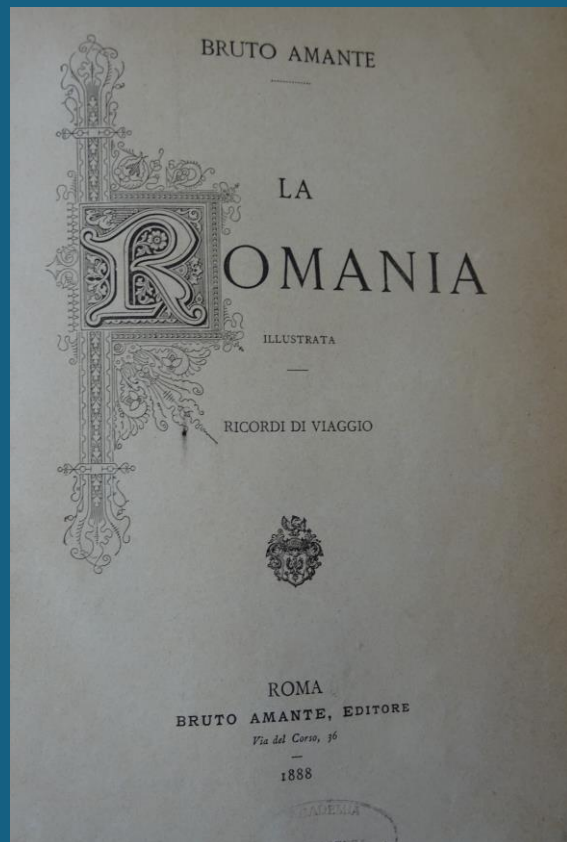
Într'un suflet toți strigați
Să răsun pe pămînt,
Sus s'audă Tatăl sînt,
Jos pe morți să'i deșteptați!
Vivat, vivat, Daciae rex!
Pereat, pereat, Scythiae faex!

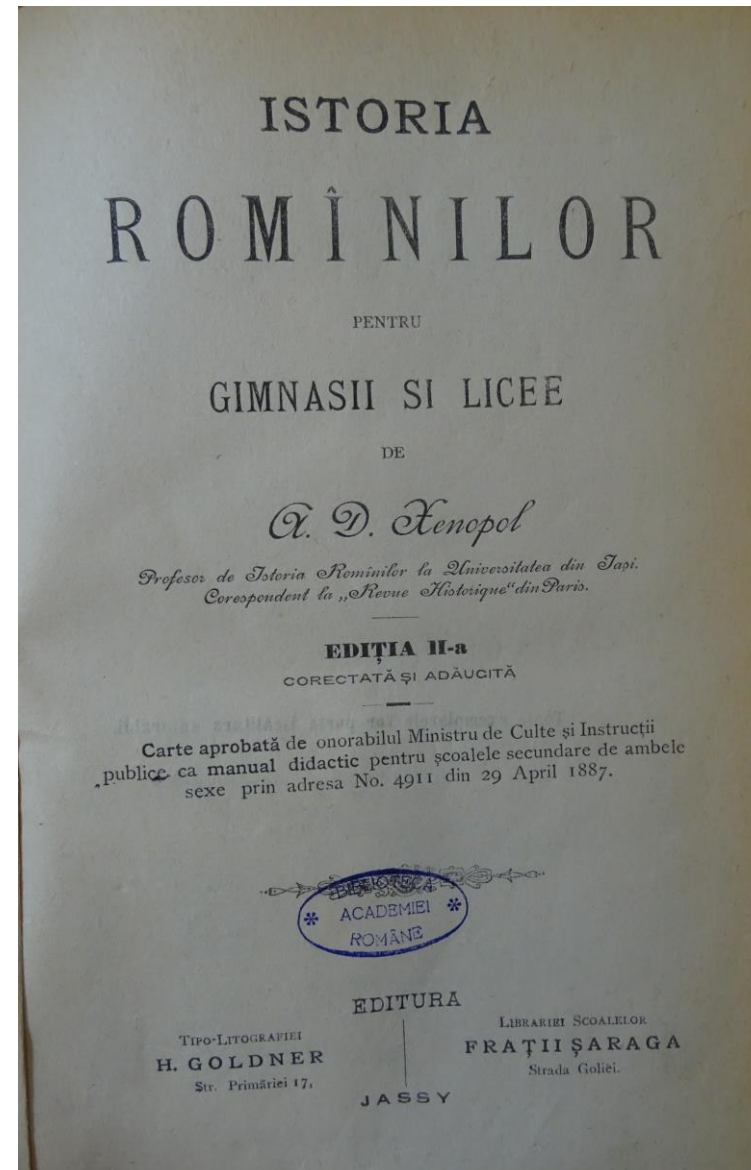
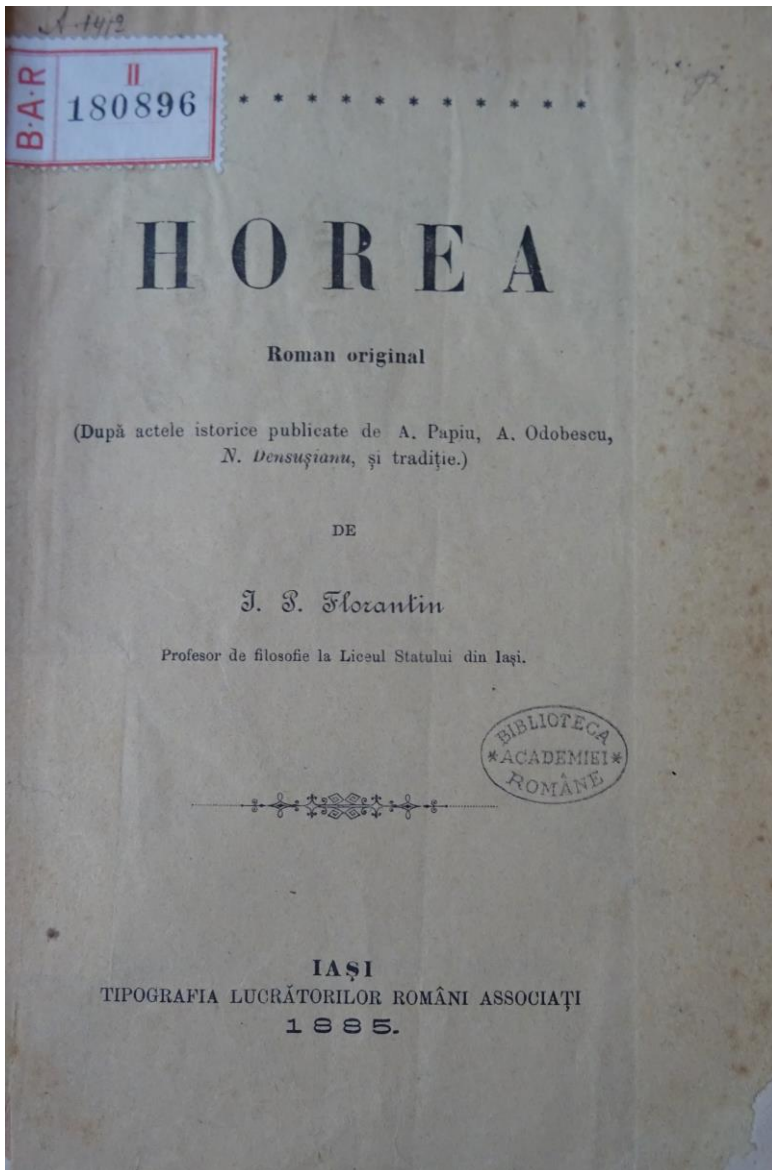
II

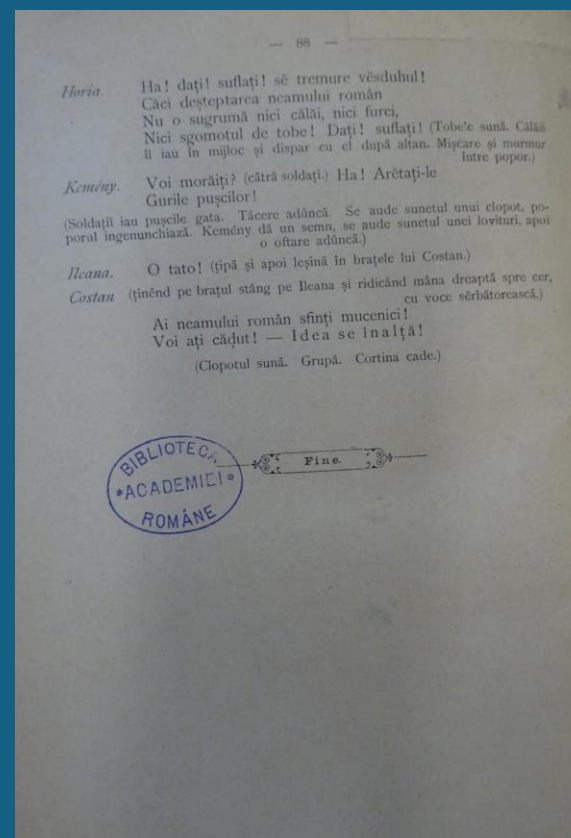
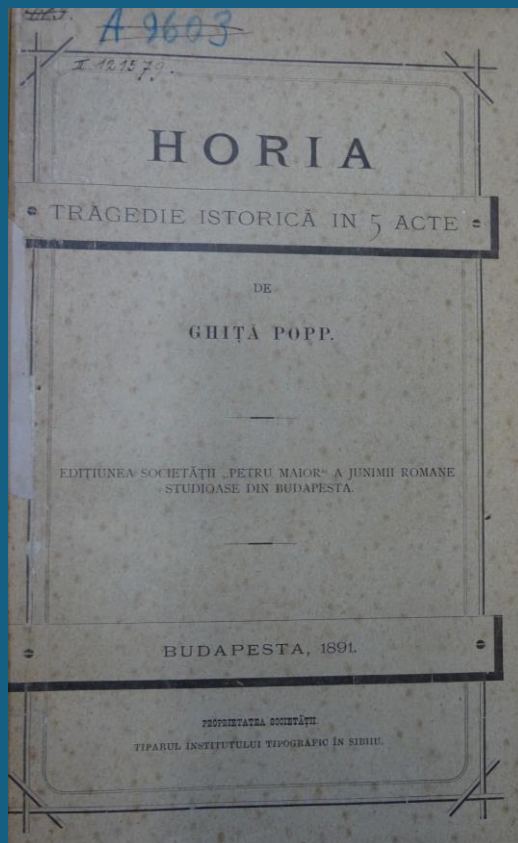
ARDELEANUL

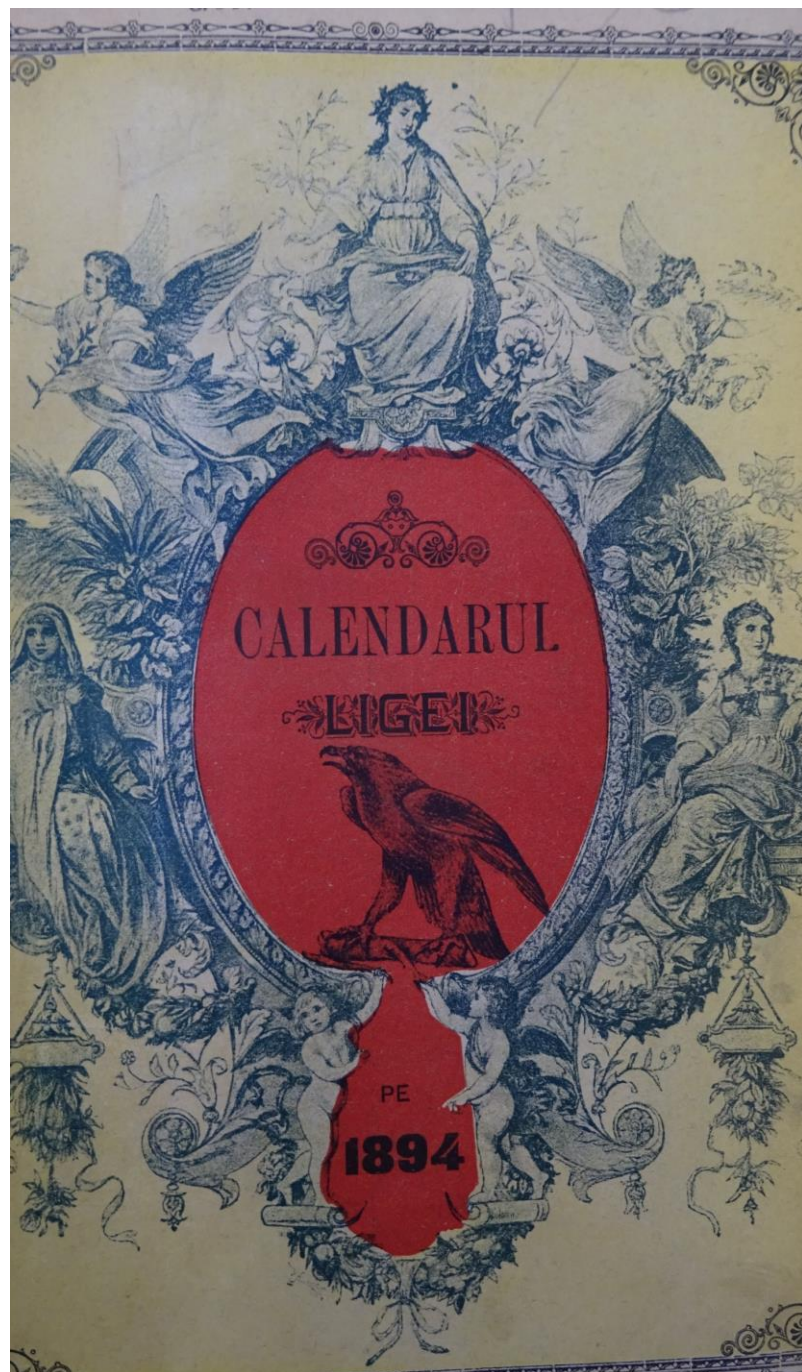
Ardeleni, frunte lăsa,
și cu brîncă grea de lău
Mai ridică-te odată
și privește 'n giurul tău!

Aă nu veși tu cum dușmanii
Sapă toți l'al tău mormînt
și s'adună ca croceni
Să te 'ntindă la pămînt!

HORIA, CLOȘCA SI CRIȘAN¹

Mișcarea de la 1784, face parte din viața trecută a poporului român, și ast-fel este o datorie pentru fie-care de a lumina oate de mult acea epocă, nu mult deosebită de cea de omânilor de dincolo.

Revoluția țăranilor din 1874, reprezintă unul din cele nobile evenimente în analele Transilvaniei, din secolul trecut, începutul unei noi epocă în viața poporului român —, regenerare, de redeșteptare către libertate și în potriva viitorului.

Ideia conducătoare, nu era numai stîrpirea feudalității, ci era numai lupta iobagiului în potriva claselor bogate, sașilor și ungurilor, lupta contra omului avut, ci era lupta supusului contra stăpînului, lupta pentru rescumpărarea libertăților naționale, — luptă pentru revendicarea patriei. Poporul român, ocupat de nobili, pentru că știa că a fost propria țară, domnia Transilvaniei, fiind-că se știa moștenitorul acestei țări, vroia, în fine, să iasă de sub domnia rasei străine, lăsa de sentimentele și aspirațiunile lui.

Conștiința națională, conștiința libertății și a drepturilor omului, ptase de mult încă, în poporul român de peste Carpați, martiri își vărsaseră sîngele lor pentru această nobilă

¹ Note biografice și date istorice, culese din „Istoria revoluțiunei lui Cloșca și Crișan” de Nic. Densușianu.

